

Lillehammer 17.06.26

Søknad om endring i manøvreringsreglementet for Tesse – kommentar til høringsuttalelser

Viser til vår søknad av 15.09.2016 om endring av manøvreringsreglementet for Tesse, som var på høring i 2016/2017. Søknaden med oppdatert kunnskapsgrunnlag fram til og med 2025, har vært på ny høring våren 2026. Nedenfor er våre kommentarer til høringsuttalelsene fra denne siste høringsrunden.

Det har kommet inn 5 høringsuttalelser:

- Eidefoss Vannkraft AS
- Tesse Fiskarlag
- Statsforvalteren i Innlandet
- Innlandet fylkeskommune
- Lom kommune

Eidefoss Vannkraft AS eier nedstrøms kraftverk i Tessa og Ottaelva og støtter fullt ut søknaden. Deres erfaringer samsvarer med dokumentasjonen i søknaden.

Tesse Fiskarlag er negativ til søknaden uten nærmere begrunnelse.

Statsforvalteren i Innlandet viser til sin tidligere høringsuttalelse som påpeker at NINA-rapporten fra 2017 konkluderer med at fyllingstidspunkt 10. juli er mindre gunstig for fiskeproduksjonen enn 1. juli, men samtidig bedre enn intet fyllingskrav. Samtidig legger Statsforvalter til grunn at forskjellen i skadevirkninger mellom fylling 1. juli og 10. juli er begrenset. Vi kommenterer mulige effekter av fyllingskravet i eget punkt til slutt.

Innlandet fylkeskommune viser også til sin tidligere høringsuttalelse og NINA-rapporten, og er bekymret for at senere fylling vil ha negative konsekvenser for fiskebestanden.

Fylkeskommunen påpeker også at Tesse er en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) registrert med «dårlig økologisk potensial» i Vann-Nett. Den oppnår derfor ikke miljømålet som er «godt økologisk potensial» (GØP). Til dette er å si at Tesse ligger feil registrert i Vann-Nett. Tesse er ikke inkludert på vedlegg 2 eller 3 (oversikt over vannkraftpåvirkede vannforekomster med miljømål som krever tiltak) i departementets godkjenningsvedtak av vannforvaltningsplanen for 2022-2027. Det ligger derfor, korrekt nok, ingen tiltak for Tesse i Vann-Nett som må gjennomføres for at Tesse skal nå GØP. Tesse skulle altså vært registrert

med GØP, men gjør ikke det på grunn av manglende oppdateting i Vann-Nett. Miljømålet for Tesse etter vanndirektivet er nådd, og en eventuell endring av fyllingskravet til 10. juli tilsier ingen endring av denne situasjonen (jf. kommentar lenger ned).

Men når det er sagt vil vi påpeke at selv om GØP er nådd, fortsetter vi å vurdere realistiske tiltak for å bedre miljøforholdene i Tesse. Vi samarbeider bl.a med Tesse Fiskarlag om å bedre naturlig rekruttering i tilløpsbekkene, og støttet utlegging av gytegrus i Krokutbekken i 2025.

Lom kommune viser også til NINA-rapporten som sier at senere fylling kan ha negative konsekvenser for fiskebestanden. Kommunen mener også at prøvefisket i 2019 ikke gir grunnlag for å fastslå at oppfylling til 1. juli ikke har hatt positiv effekt. Videre at senere oppfylling vil være negativt for landskapsverdiene. Kommunen mener at produksjonsgevinsten ved å endre oppfyllingstidspunktet er relativt marginal og ikke veier opp for de negative konsekvensene for natur og landskap.

Vår kommentar til effekter av fyllingskrav og avveining av konsekvenser:

NINA-rapporten fra 2017 er en teoretisk vurdering som sannsynliggjør at rask fylling av Tesse gir bedre forhold for fisk, og at 1. juli dermed er bedre enn 10. juli. Rapporten påpeker at mange faktorer spiller inn og effektene vil være uforutsigbare. Vi viser til vårt oppdaterte kunnskapsgrunnlag fra 2025 og fiskeundersøkelsen som ble gjennomført i 2019, etter sju år med fyllingskrav 1. juli. Det var ikke mulig å se noen endringer i fiskebestanden som kan tilskrives tidligere fylling. Dette betyr ikke nødvendigvis at det ikke har vært noen positive effekter, men at eventuelle endringer er så marginale at de ikke kan måles, eller blir kamuflert av andre faktorer og tilfældigheter som spiller inn. Når det ikke er mulig å dokumentere effekten av selve fyllingskravet, sammenlignet med situasjonen uten fyllingskrav, mener vi det er høyst sannsynlig at en forskyvning av datoen fra 1. til 10. juli ikke vil ha nevneverdige effekter på biologiske forhold.

Når det gjelder negative visuelle effekter av senere fylling, viser vi til fotodokumentasjon i søknaden som underbygger vårt syn om at en justering av fyllingsbestemmelsen vil ha marginal visuell effekt i landskapsrommet.

Lom kommune mener produksjonsgevinsten ved å endre oppfyllingstidspunktet er marginal og ikke veier opp for de negative konsekvensene for natur og landskap. Som påpekt ovenfor har det ikke vært mulig å dokumentere konsekvenser for fisk av fyllingskravet. Gjennomsnittlig årlig produksjonsgevinst ved å forskyve fyllingskravet til 10. juli er 5,6 GWh. Vi er enig i at dette ikke er uventet stort, men det er allikevel en betydelig mengde regulerbar kraft som kan fås tilbake uten nevneverdig negative miljøkonsekvenser. Det er behov for mer kraft, særlig regulerbar, og vi tror det er svært vanskelig å skaffe tilsvarende mengde ny kraft på en mer miljøvennlig måte.

Vi vil til slutt minne om et annet forhold, som høringsinstansene forståelig nok ikke er opptatt av, men som er et viktig prinsipp: Reguleringsretten, dvs muligheten til å utnytte

hele reguleringsvolumet mellom HRV og LRV, skal ikke endres ved en revisjon. Med reviderte konsesjonsvilkår og fyllingskrav 1. juli måtte det i perioden 2012 – 2025 legges igjen vann i Tesse i 10 av 14 år, dvs reguleringsretten ble innskrent i 71% av årene. Med forskyvning av fyllingsdatoen til 10. juli er det stor sannsynlighet (90%) for å oppnå fyllingskravet uten å legge igjen vann, dvs kun marginal innskrenking i reguleringsretten.